

A feminizmus erkölcsi alapja.

Írta: gróf Teleki Sándorné.

»Vesszőfutás«, »keserű pohár«, »szárny-nyirbálás«, »gáncsvetés«. Mi még? Ah igen. Beszélhetünk »kút-mérgezésrők is, de ezt csak a legutóbbi idők óta. Eleinte csak a kis túszurkálások apró pici infámiák voltak napirenden. Eleinte, — mikor a feminista aspirációkat, illet kiviccelni, lesajnálni, bókkal elütni. De hogy ez mitsem használt, következtek a finoman kieszelt kis hüvelykshorítók, spanyol csizmák és egyéb kínzó eszközök rendre-rendre. Elmondhatjuk, hogy 13 év leforgása alatt végig tanulmányozhattuk — (a saját lelkünkön), — mindazt a művészetté fejlesztett sanyargatást, amivel a középkorban azok testét törték, zúzták, akik valamely új eszméért mertek síkra szállni. Mert óh! az emberiség sohasem tanul. Azok se, akik kínoznak, azok se akiket kínoznak!. S ma is épen úgy van, mint hajdan volt: »Kiki maga mesterségét folytatja ... folytatja«.,. mint a társasjátékban mondják. Lám, — itt vannak mindjárt a feministák... s itt van velük szemben a közvélemény ...

Egyenetlen párbaj volt. Vagy, ha úgy tetszik, rosszul beállított társasjáték, S mégis mi történt? Hogy a játék teljesen jelleget cserélt, — a kevesekhez jöttek a sokak, — A sokak ellenben úgy megfogyatkoztak, hogy most már csupa önfentartási ösztönből is kénytelenek magukat — feministáknak vallani. Ha visszagondolok három, négy esztendőre s összehasonlítom akkori küzdelmeinket a maival, azt hihetem, hogy álmodom. Akkor »komoly politikus« előtt vakmerőség számba ment, ha valaki a nők választójogát merete felemlíteni, ma kész róla a törvényjavaslat.

Természetes, hogy ha eddig nagy volt azoknak a száma, akik végtelen magaslatokból néztek le minket, amiért emberszámba vágytunk futni, ma percről-percre növekszik azoknak a lelkes, jó barátoknak a száma.

akik ha még olyan jó katolikusok is — mégis a törökkel szeretnék kiáltozni, hogy »segítsd őket Allah, — de ne olyan nagyon!« Ami úgy értendő, hogy legyünk választópolgárok — ha muszáj, hát na jó, — legyünk választhatók is, — de az Istenért! ne szabaduljunk fel minden gyámság alul. Ennek a jámbor jókívánságnak köszönhetjük, hogy tudatosan elferdített szövegében kürtölik világgá, még most is, a feministák irányelveit.

Mivel ezek a támadások, bár csupán egyes maradi Cassandrakodásában nyilvánulnak, mégis egy tökéletesen kialakult rendszerességgel ismétlődnek itt is, ott is — szabadjon nekem a Feministák Egyesülete vezető tagjainak sok-sok gyűlésén, újra meg újra ismételt, mindenkor szent meggyőződéssel hangoztatott kijelentéseit bokrétaba szedni.

Íme, sorra veszem a vádakot (Annyiszor hallottam azokat az utóbbi időkben, hogy betéve tudom valamennyit).

Először is itt van a nagy mumus, a gyermekáldás ellen való — jogos — védekezés. Válaszul hadd álljon itt Szirmay Oszkár azon beszédének néhány sora, mit a nemi betegségek elleni küzdelem ankétján, f. évi április havában elmondott:

»Vajjon nem feltűnő, nem megdöbbenő jelenség-e, hogy van egy vétsége mely oly teljesen ellentmond a női lélek természetének, s midőn a társadalom ezen vétséggel találkozott, egy paragrafust szegzett ellene, a bűnjető codexben kereste az orvoslást, ahelyett, hogy a feltűnő jelenség okait kutatva, azok orvoslását kereste volna.

A női léleknek legsajátosabb alkotó elemében, az anyai ösztönben, amely lényegében pontosan nem definiálható, csodásán egybeforrnak testi és lelki erői. S ha van valami, ami remélnünk engedi, hogy az emberiség kibontakozik azon vér- és sártengerből, melyben most szinte elmerülni látjuk, és hogy fejlődhetik egy szebb jövő felé, úgy azt csakis az anyai ösztön térhódításától remélhetjük.

Az anyai ösztönben mintegy átfinomulását, szublimálását látjuk a nemi ösztönnek. A nemi élet felé vonzza a nőt, de nem a pillanatnyi kedvtelés a célja, hanem az, hogy életet adjon, életet egy lengnek, melyet önmagánál jobban szeret, melyben testi életét folytatja, melyre lelke minden kincsét pazarolja, s melyért tudatosan s néha öntudatlanul mindent áldoz, hogy önmagááál jobb, boldogabb, tökéletesebb lényé nevelhesse. Az anyai ösztön erősíti meg a nő monogám hájla-

Még sokkal előbb, 1914-ben ugyancsak Szirmayné írta »A Nő« május 5-iki számában a következőket: »A gyönyörű, békés, csendes« meghitt otthonokban a háziasszonyi teendők nem emésztik fel a családanya minden erejét, hanem egyéniségének harmonikus fejlődése folytán gyermekeinek igazi anyja, nevelője, férjének igazi élettársa tud lenni.«

Dienes Valéria 1917 október 15-én ekként nyilatkozott:

»Az asszony akarja a családi élet tisztaságát, a gyermek mindenképpel való védelmét és kultuszát az anyaság tisztelt és ápolását minden erőszak megszüntetését, egyéni, társadalmi és nemzetközi békét. A férfi könnyen út rést a családi tisztaságon futó szórakozások kedvéért

csak másodsorban értékeli a gyermeket, hajlandó emberanyagot költeni kétes célokért, megmosolyogja az anyaságot és természetesen a kéri az ököljogot és a hadiállapotot.«

Glücklich Vilma, a Feministák Egyesületének Június 16-iki nagygyűlésén mondta:

»Egyesületünk már 1904-ben, megalakulása esztendejében csatlakozott a Nők Választójogi Világszövetségéhez. Tette ezt annak világos tudatában, hogy mindaz, amire törekszünk: az emberiség védelme a degeneráció ellen, az anya emberi méltóságának, gazdasági ércekének és hygienikus jólétének védelme, a gyermek minden gazdasági, szellemi és testi érdekének előmozdítása megvalósíthatatlan" ha nem tudjuk elérni azt, amit műveltebb és szabadságot jobban megbecsülő országok megadtak már a maguk asszonyainak: a választójogot«

Bédy-Schwimmer Rózsa »A Nő« 1917 januári számában írja:

»Az a hatalmas, az élet minden kérdését felölelő program, amelyet feminizmus címen név alá fognak, az anya- és gyermekvédelem, nevelésügyi reformok, a nők kiképzési lehetőségei, a női munka értékelése, a házassági jog reformálása, a fajrontó nemi betegségek és az alkoholizmus ellen: védekezés, a kettős morál megszüntetése stb., stb. a világ minden részében a társadalom legbölcsőbb elméit, legmelegebb szíveit, legtettekre szebb kezet foglalkoztatta.

De akár a gyermek problémái, akár a női pályák megnyitása, akár a tudomány egyenlő mértékkel osztása érdekében dolgozott a feministák egy-egy csoportja, valamennyit legerősebben az a gondolat ösztökölte, hogy szellemi és társadalmi kultúránkat homokra építjük mindaddig, míg a háború a társadalom elfogadott intézményeihez tartozik.«

Szegvári Sándorné: a nemi betegségek elleni ankétnak így nyilatkozott:

»A kettős morál szellemétől kell megszabadítani a törvényhozást, a társadalmat a közfelfogást, ha azt akarjuk, hogy fajunk éljen és felvirágozzék, ha azt akarjuk, hogy egészség; és bizalom honoljon az otthonokban!

Nem lehet kétféle mérték: női becsület és férfi nanc h i a. Hanem legyen egyféle emberi, sexuális becsület. Csak egyféle megbízhatóság, csak egyféle tisztaság, csak egyféle hűség van. Ez az a »Neuorientierung«, amelyet ránk parancsol az óra komolysága, ha azt akarjuk, hogy népünk megmaradt része jövőben fajunk megmentője lehessen.

Aki komolyan akarja a nemi élet szanalását és belátja, hogy ez az egyetlen út, amely célhoz vezet, annak nem szabad megfélekeznie egy nagy alapvető igazságról. A kettős morált vészes következményeivel együtt csak a nő közreműködésével lehet kipusztítani az egész törvénykezés szelleméből, a közfelfogásból, a való életből, ha a nő egyenlő befolyású tényezője lesz a társadalomnak; ennek pedig első feltétele a politikai egyenjogúság.«

Glücklich Vilma a nemi betegségek elleni ankétnak a prostitúció kérdésénél többek között mondta:

»Idézték Blaschkó professzor mondását: »a morál nem egyféle, hanem százféle.« Tudjuk mi is, hogy különböző korokban, különböző éghajlat alatt a műveltség különböző fokán más-más a népek erkölcsi felfogása; ezt indokoltnak és természetesen találjuk. De indokolatlan és természetellenes, ha ugyanabban az órá-

ban, ugyanegy helyen, közösen visz végihez két ember egy cselekedet s azért egyiküket földig- sújtja a társadalom ítélete, míg a másik gavallér gyanánt kerül ki a kalandból.

»A nők gazdasági és társadalmi helyzetének javítása, a korai házasságkötés meghonosítása mindkét házasság-fél kereső munkája segítségével, a később tárgyalandó nevelésügyi reformok következetes végrehajtása: ezek az eszközök, ha nem is máról-holnapra, de komoly akarattal néhány év leforgása alatt mélyreható javulást biztosítanak a társadalom testi egészsége, ethikai színvonalá, eugenikai érdekeinek kielégítése terén.«

Mindebből napnál világosabban kitűnik, hogy a feministáktól semmi se állt és áll távolabb, mint mmorális, (pláne amorális!) elveket hangoztatni, terjesztetni. Aki az ellenkezőjét állítja, az vagy nem tudja, vagy nagyon is tudja, hogy mit, miért beszél... Amde mindhiába? a karaván halad, halad, előre, fel! ellenben az a néhány maradi, kákán csomót kereső diám a, aki csak megszólalni tud, de az emberiség kátyúba jutott szekereét még csak meg se próbálja kizökkenteni onnan, marad, marad és — elmarad, ott messze, messze — Bugacson, vagy — Mucsán?... Ki bánja?! — Csak hadd beszéljenek! Hadd mulassanak, ha jól esik nekik, kitelik az idejükből...